

Tendințe actuale în evoluția victimelor delictelor cu violență în România

Maria Voinea
Universitatea București

Dan Banciu
Universitatea București

În România, politica oficială și statisticile judiciare oferă puține informații și date despre intensitatea crimelor violente și victimele lor. Puține proiecte de cercetare încearcă să explice cauzele și motivele crimei, precum și rolul victimei în producerea crimei. Studiul de față încearcă să se centreze asupra tendințelor fundamentale în evoluția crimelor violente, asupra tipologiei victimelor și agresorilor în mediul intra- și extrafamilial, pentru a identifica soluții în vederea prevenirii victimizării persoanelor.

Introducere

Amploarea și intensitatea criminalității violente constituie, în prezent, una dintre cele mai grave probleme sociale cu care se confruntă societatea românească în perioada de tranziție, întrucât acest fenomen violează sensibil drepturile și libertățile individuale ale oamenilor, producând numeroase victime și prejudicii fizice, morale și materiale și generând un sentiment de nesiguranță în rândul populației. Agravată de lipsa de coerență legislativă în domeniul politicii penale și de protecție a indivizilor, criminalitatea violentă este sensibil influențată de scăderea controlului social comunitar, de disoluția rețelelor de solidaritate socială, ca și de scăderea prestigiului și eficienței legii, justiției și poliției pe fondul creșterii toleranței față de o serie de acte de violență înregistrate sau judecate în România. La toate acestea se pot adăuga, printre factorii care potențază acest fenomen, amplificarea dificultăților inerente trecerii la economia de

piață, cum ar fi sărăcirea populației, lipsa locurilor de muncă și a locuințelor, condițiile socioeconomice precare în care trăiesc mulți indivizi, imoralitatea și agresivitatea anumitor persoane etc.

În România, deși statisticile oficiale ale poliției și justiției conțin date și informații privind amploarea și intensitatea criminalității violente, există încă puține date oficiale cu privire la victimele acestui fenomen în funcție de anumiți indicatori, care ar putea servi ca suport științific pentru descrierea și evaluarea tipurilor de victime rezultate în urma delictelor violente. De asemenea, nu există încă studii și cercetări de amploare, la nivel național și zonal, pe eșantioane reprezentative, capabile să evidențieze realitatea criminalității violente și victimale efective ale acesteia și, mai ales, lipsește o strategie complexă de prevenire și combatere „în timp util” a diverselor delictelor și crime comise cu violență și de protecție socială și juridică a victimelor rezultate în urma lor.

Criminalitatea violentă acoperă un spectru larg de delictе și crime (omoruri, violuri, tâlhării, loviri, vătămări corporale, loviri cauzatoare de moarte etc.), având o etiologie complexă, în cadrul căreia sunt implicați, pe de o parte, autorul sau autorii acestor delictе, ce exercită sau utilizează forța și violența asupra altor persoane în diverse modalități și cu diferite mijloace, iar pe de altă parte, victima sau victimele care suferă direct sau indirect consecințe fizice, materiale sau morale în urma actelor violente comise împotriva lor. Deși relativ puține ca număr și amploare, diversele cercetări întreprinse în România au evidențiat că majoritatea indivizilor ce comit delictе și crime cu violență se caracterizează printr-o serie de deficiențe de adaptare, integrare și comunicare, având un nivel de instrucție și cultură scăzut și care cedează, de regulă, unor impulsuri de moment sau unor stări „explozive”, neavând capacitatea de a-și controla echilibrul moral și emoțional. Mobilurile mai frecvente ale faptelor violente sunt reprezentate de conflictele spontane sau repetate cu victima și de sentimentele de ură, gelozie, răzbunare, jaf sau tâlhărie, de multe ori pe fondul consumului de alcool chiar împreună cu victima. La rândul lor, victimele pot fi ocazionale sau întâmplătoare, neavând nici o legătură cu agresorii, provocatoare sau incitante, care prin gesturi, atitudine, limbaj și comportament precipită declanșarea violenței asupra lor, sau victime slabe sub raport fizic, biologic ori psihic, având un grad sporit de vulnerabilitate victimală (copii, minori și tineri, bătrâni, persoane cu dizabilități fizice sau mentale etc.).

Utilizând, în mare parte, datele și informațiile statistice obținute de la Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității de pe lângă Inspectoratul General al Poliției, studiul de față încearcă să demonstreze că există anumite corelații între

nivelul criminalității violente și numărul de victime lezate în urma diverselor acțiuni violente, ca și între violență și victimele din afara și interiorul familiei, și că, în spatele unei dinamici globale a delictelor violente, pot fi identificate „ritmuri individuale” privind victimele acestora, care conferă o „coloratură” specifică atât agresorilor, cât și victimelor implicate în violența din afara sau din interiorul familiei.

Dinamica victimelor delictelor comise cu violență în afara mediului familial

În perioada analizată (1.01.2002-30.06.2003), în urma diverselor delictе comise și descoperite de organele de poliție, a rezultat un număr de 191 583 de victime, dintre care 24 274 de persoane au avut de suferit traume psihice, fizice și morale ca urmare a diverselor violențe și agresiuni la care au fost supuse (figura 1).

Numărul victimelor delictelor cu violență (omor, tentativă de omor, lovitură cauzatoare de moarte, loviri și violențe, vătămări corporale, viol, tâlhării etc.) a cunoscut o creștere continuă în perioada analizată, pe fondul creșterii anuale a numărului de victime în general, astfel încât ponderea acestora în ansamblul victimelor înregistrate să ajungă la aproximativ 13 procente.

Din punctul de vedere al vulnerabilității victimale, majoritatea persoanelor care au fost supuse unor acte de violență și agresiune au fost bărbați (16 548 de persoane), în timp ce numărul de femei victime ale acelorași delictе a fost de 7 726 de persoane (figura 2).

Rezultă că, în perioada analizată, ponderea bărbaților care au devenit victime în urma diverselor delictе comise cu violență în afara mediului familial a fost de

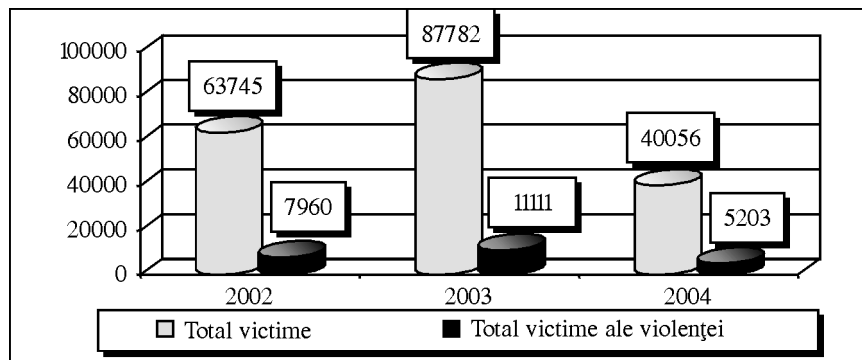

Fig. 1. Ponderea victimelor delictelor cu violență în totalul victimelor delictelor săvârșite în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității - ICPC)

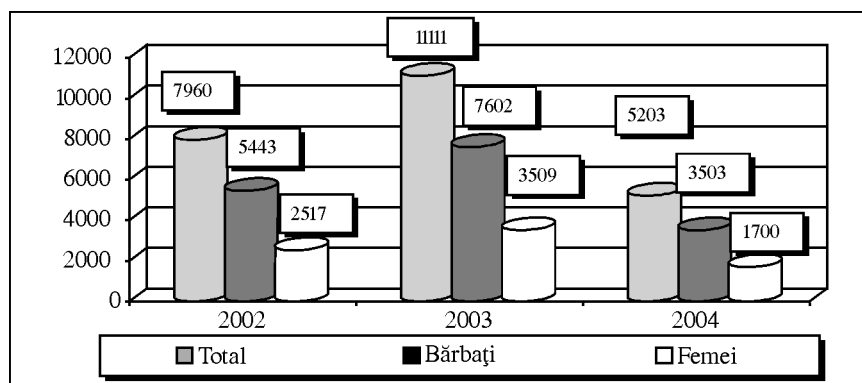

Fig. 2. Dinamica victimelor delictelor cu violență în perioada 2002-2004, în funcție de sex (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

68,1%, comparativ cu ponderea mult mai scăzută a femeilor victimizate (doar 31,9%).

Din totalul victimelor delictelor cu violență, într-o proporție de 46,9% erau persoane căsătorite, în timp ce 42,9% erau necăsătorite, restul fiind persoane divorțate, văduve etc.

Având în vedere mediul de locuire (urban/rural), se constată ponderi egale în privința numărului de victime din cele două medii, în sensul că victimele domiciliat în urban reprezintă 50,1% din totalul celor victimizați prin diferite delict

violente, în timp ce 49,9% dintre persoanele victimizate își aveau rezidența în mediul rural (figura 3).

Dacă avem în vedere tipul sau natura delictelor comise cu violență, într-o proporție covârșitoare de 70,0% victimele au fost consecința delictelor de omor, viol, vătămări corporale simple și grave, tâlhării (figura 4).

Ca pondere, pe primul loc se situează victimele care au avut de suferit vătămări corporale simple și grave (35,6%), urmate de cele ce au fost ținta unor acte de tâlhărie (20,7), viol (9,7%) și omor (4,6%).

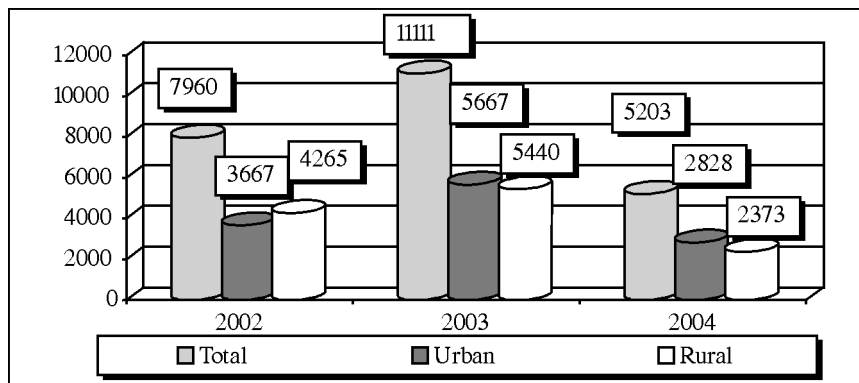

Fig. 3. Dinamica victimelor delictelor cu violență în funcție de mediul de rezidență, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

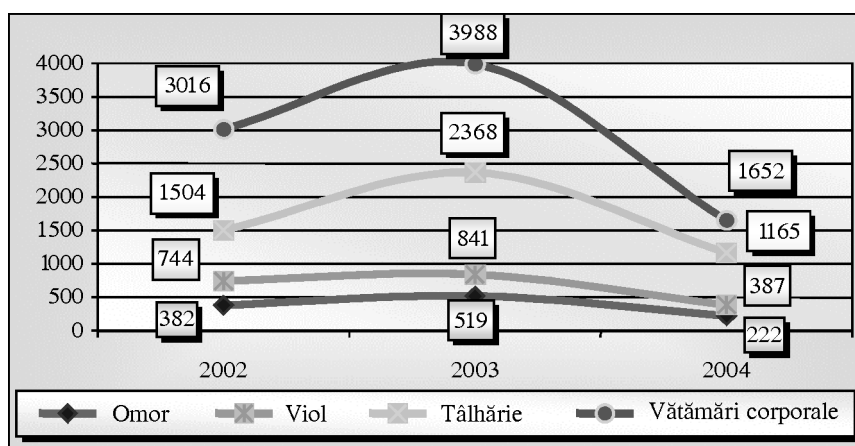

Fig. 4. Dinamica victimelor delictelor cu violență în funcție de tipul (natura) delictului, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

Mult mai semnificativă este analiza dinamicii victimelor diverselor delict cu violență în funcție de natura acestora și sexul victimei, care relevă că bărbații sunt ținta cu predilecție a delictelor de omor, loviri cauzatoare de moarte, vătămări corporale simple și grave și tâlhării, în timp ce femeile victime dețin ponderea covârșitoare în delictele de viol (figura 5).

Astfel, în cazul delictelor de omor, bărbații sunt victime într-o proporție de 62,8%, iar femeile reprezintă doar 37,2%.

De asemenea, bărbații dețin ponderea covârșitoare în totalul victimelor cu vătămări corporale simple și grave (83,2%), având ponderi superioare și în delictele de tâlhărie (58,9%); în schimb, femeile sunt într-o proporție de 90,0% victimele delictelor de viol.

În mod surprinzător, dinamica victimelor delictelor cu violență în funcție de natura delictului și mediul de locuire al victimei relevă că o mare parte dintre acestea își aveau rezidența în mediul

rural, mediu considerat, de regulă, ca fiind mai puțin „criminogen” și, implicit, „victimogen”, comparativ cu cel urban (figura 6).

Mediul rural deține ponderi superioare celui urban în privința victimelor delictelor de omor (65,7% față de 34,3%), viol

(61,1% față de 38,9%) și vătămări corporale (58,2% față de 41,8%), în timp ce mediul urban deține ponderea covârșitoare în privința numărului de victime ale unor acte de tâlhărie (74,0% victime în urban față de numai 26,0% victime în rural).

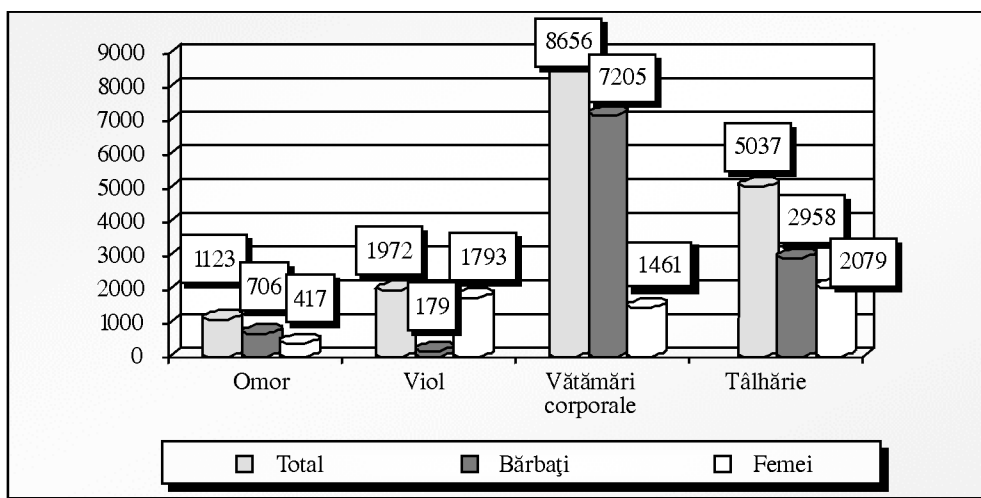

Fig. 5. Dinamica victimelor delictelor cu violență în funcție de natura delictului și sexul victimei, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

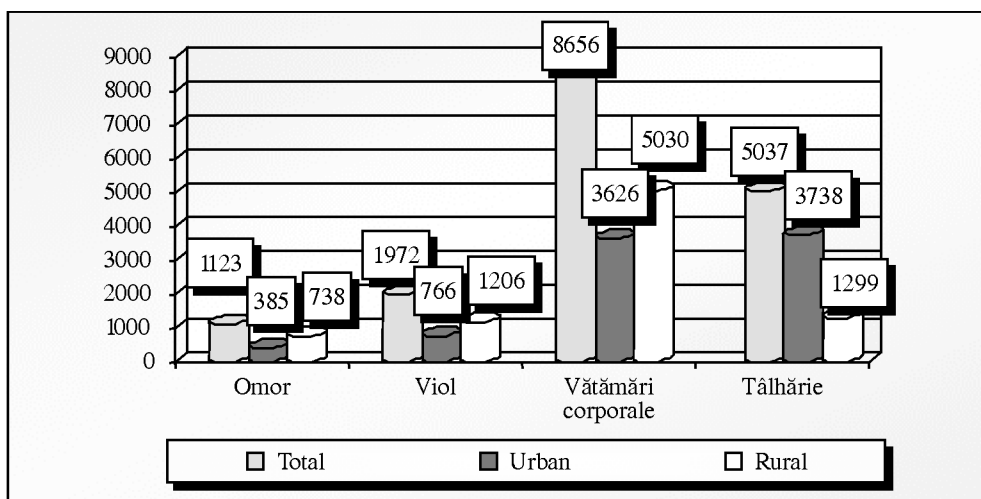

Fig. 6. Ponderea victimelor delictelor cu violență în funcție de natura delictului și mediul de rezidență, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

Un indicator relevant care caracterizează starea victimelor delictelor cu violență îl reprezintă consumul de alcool chiar de către victimă sau de către aceasta împreună cu agresorul, în multe cazuri alcoolul reprezentând o condiție favorizantă a delictului, în sensul precipitării declanșării acesteia. Dacă în ansamblul victimelor acestor delictelor cu violență consumul de alcool era prezent într-o proporție de aproximativ 10,0%, în cazul delictelor de omor proporția victimelor

care au consumat alcool este destul de ridicată (figura 7).

Deși consumul de alcool nu poate fi considerat ca fiind o cauză a delictelor de omor, faptul că aproximativ 35,0% dintre victimele omorurilor sau ale tentativelor de omor au consumat alcool atestă că în privința acestui tip de delict, deosebit de grav, victima are și ea un rol în declanșarea agresiunii în urma consumului de alcool, fie singură, fie împreună cu agresorul.

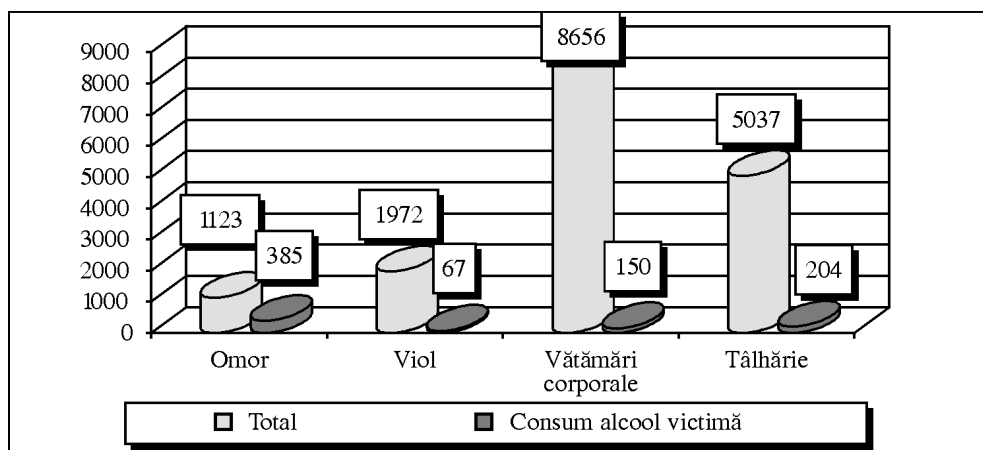

Fig. 7. Ponderea victimelor delictelor cu violență în funcție de natura delictului și implicarea victimei în consum de alcool, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

Dinamica victimelor delictelor cu violență în mediul intrafamiliar

Considerat de mulți specialiști, teoreticieni și educatori ca fiind un mediu securizant pentru indivizi, familia și mediul familial se confruntă, în ultima vreme, cu o recrudescență a unor forme diverse de violență și agresiune, inclusiv a unor delictelor violente care au ca efect creșterea anuală a numărului de persoane victime ale violenței domestice.

În perioada analizată (1.01.2002-30.06.2004), statisticile organelor de poliție relevă

o creștere continuă a numărului de victime în urma comiterii asupra lor a unor delictelor cu violență chiar în mediul intrafamiliar (figura 8).

În perioada analizată, au fost înregistrate un număr de 2 193 de persoane care au devenit victime ale unor delictelor comise cu violență în mediul intrafamiliar, ponderea acestora reprezentând 8,2% din totalul victimelor ce au avut de suferit în urma unor delictelor cu violență.

Spre deosebire de victimele delictelor cu violență din afara mediului familial, unde proporția dintre persoanele căsătorite și

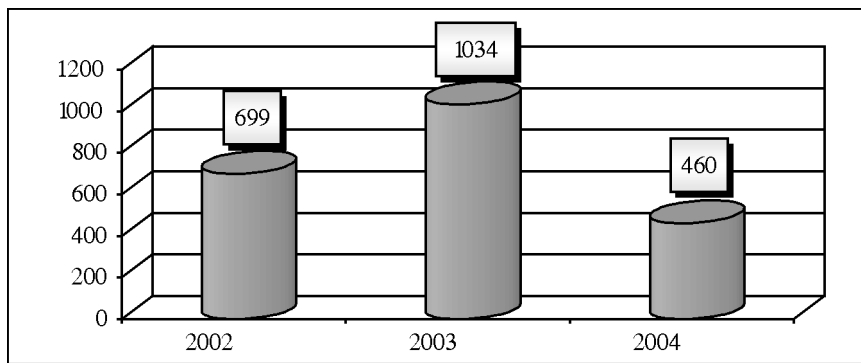

Fig. 8. Dinamica victimelor delictelor cu violență în mediul intrafamiliar, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

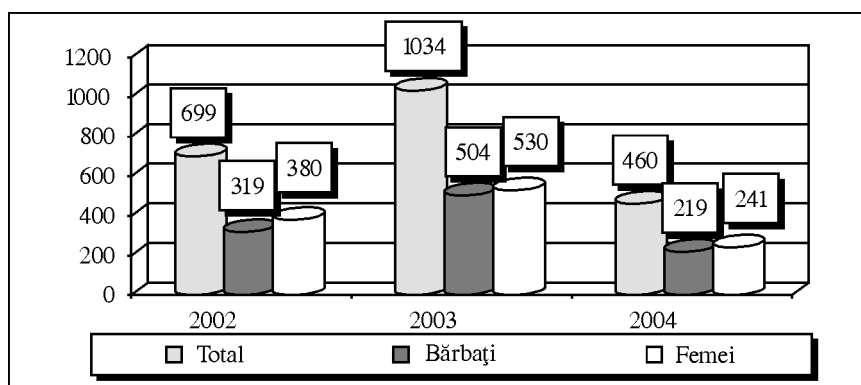

Fig. 9. Dinamica victimelor delictelor cu violență în mediul intrafamiliar în funcție de sex, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

cele necăsătorite era aproape identică, în cazul victimelor din mediul intrafamiliar persoanele căsătorite dețin ponderea cea mai ridicată (58,5%), comparativ cu cea deținută de persoanele necăsătorite (25,5%).

Comparativ cu ponderea relativ scăzută a victimelor bărbați, în ansamblul delictelor cu violență comise în afara mediului familial, în cazul delictelor comise în mediul intrafamiliar femeile dețin o pondere superioară față de bărbați, fiind ținta unor acte violente comise asupra lor, 52,5% dintre victime sunt femei, în timp ce 47,5% sunt bărbați (figura 9).

Dacă în privința mediului de locuire ponderea victimelor delictelor cu violență în afara familiei domiciliare în mediul urban înregistra valori apropiate de cea a victimelor care locuiau în mediul rural, situația se modifică radical în ceea ce privește dinamica victimelor din mediul intrafamiliar în funcție de mediul de rezidență (figura 10).

Din totalul de 2 193 de victime ale unor delict cu violență din mediul intrafamiliar, 1 749 de persoane domiciliu în mediul rural, ponderea acestora reprezentând aproximativ 66,0% din totalul

victimelor înregistrate, față de numai o treime, cât reprezintă ponderea victimelor domiciliat în mediul urban (respectiv 744 de persoane). Este un indicator semnificativ ce relevă din nou faptul că violența intrafamilială din mediul rural cunoaște o recrudescență „alarmantă”, în special pe fondul unor fenomene de „agresare” a ruralului și a familiei din rural din toate direcțiile și sub toate formele.

La fel de relevantă este și analiza dinamicii victimelor delictelor cu violență în mediul intrafamilial în funcție de natura sau tipul delictului, care relevă că, într-o proporție covârșitoare de 92,0%, marea majoritate a victimelor au fost consecința unor omoruri, tentative de omor sau loviri cauzatoare de moarte, vătămări corporale și mai puțin a unor violuri, tâlhării etc. (figura 11).

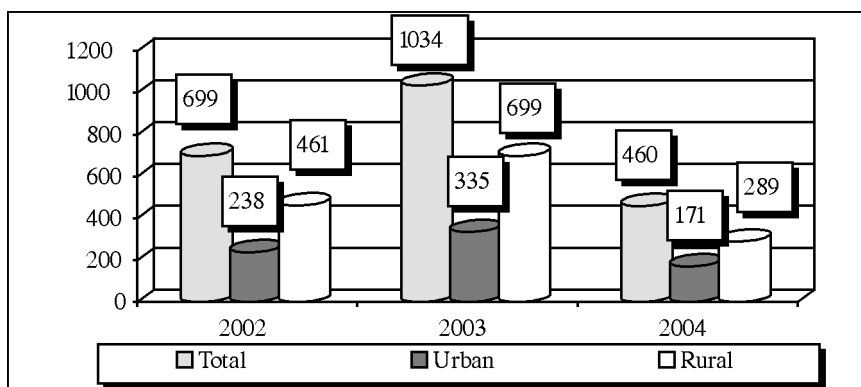

Fig. 10. Dinamica victimelor delictelor cu violență în mediul intrafamilial în funcție de mediul de rezidență, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

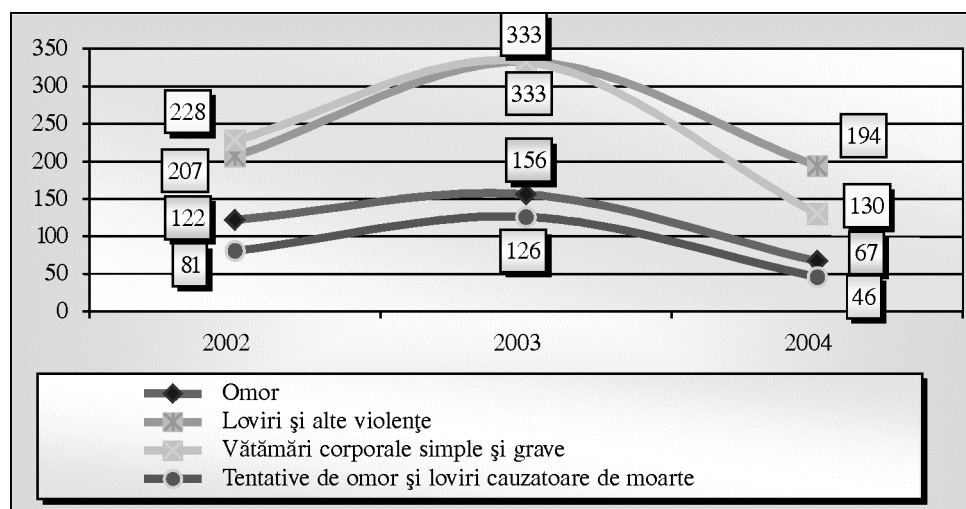

Fig. 11. Dinamica victimelor delictelor cu violență în mediul intrafamilial în funcție de tipul delictului, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

Pe tipuri de delict, ponderea cea mai ridicată o dețin victimele violenței intrafamiliale concretizată sub forma delictelor de lovire și alte violențe (33,4%), urmată de cea a victimelor unor vătămări corporale simple și grave (31,5%). Surprinzător însă ponderea destul de mare a victimelor unor delictelor de omor comise în mediul familial (15,7%), precum și cea a persoanelor care au fost ținta unor tentative de omor și lovituri cauzatoare de moarte (11,5%), aceste delictelor deosebit de grave generând, împreună, peste 30% dintre victimele violenței intrafamiliale.

Dacă avem în vedere dinamica victimelor unor delictelor cu violență în mediul intrafamilial în funcție de natura delictului și sexul victimei, ea diferă sensibil de dinamica victimelor delictelor cu violență din afara familiei, în sensul că, într-o serie de delictelor, cum ar fi cele de lovire și violențe, vătămări corporale, tentative de omor și lovituri cauzatoare de moarte, majoritatea victimelor sunt femei (figura 12).

Cu excepția delictelor de omor în mediul familial, unde majoritatea victimelor sunt bărbați (57,85% față de 42,2% femei), în cazul celorlalte delictelor violente ponderea femeilor victime este mult mai ridicată comparativ cu cea a bărbaților victime: vătămări corporale (68,5% victime femei și 31,5% victime bărbați), loviri și alte violențe (58,8% victime femei și 41,2% victime bărbați), tentative de omor și lovituri cauzatoare de moarte (68,7% victime femei și 31,3% victime bărbați).

Analiza dinamicii victimelor delictelor cu violență în mediul intrafamilial în funcție de natura delictului și mediul de rezidență relevă că, în ansamblul victimelor care au avut de suferit de pe urma diverselor delictelor, mediul rural deține ponderi superioare comparativ cu cel urban (figura 13).

În ansamblul celor patru tipuri de delictelor comise cu violență, victimele din mediul rural reprezintă, în medie, circa 65,0% din totalul persoanelor înregistrate, în timp

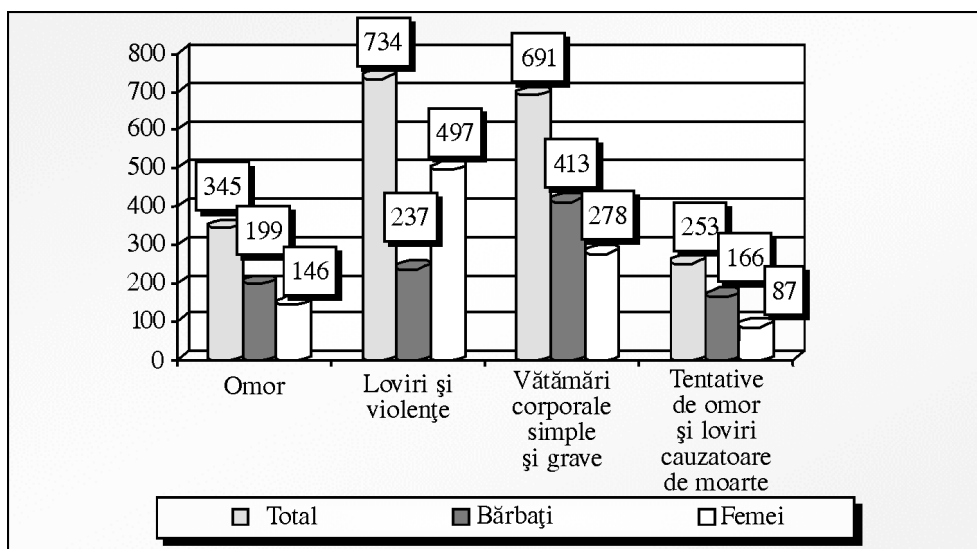

Fig. 12. Ponderea victimelor delictelor cu violență în mediul intrafamilial în funcție de natura delictului și sexul victimei, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

ce în mediul urban în urma aceluiași delict violent au avut de suferit doar 35,0% dintre persoanele implicate. Cele mai mari ponderi ale victimelor acestor delict în funcție de mediul de locuire al victimei le înregistrează delictul de omor, în care 72,7% dintre victime domiciliază în mediul

rural și doar 27,3% în cel urban, urmate de delictul de vătămare corporală simplă și gravă (cu 68,4% dintre victime provenind din mediul rural și doar 31,6% din mediul urban) și cele de tentativă de omor și loviri cauzatoare de moarte (cu 68,7% victime din mediul rural și 31,3% din cel

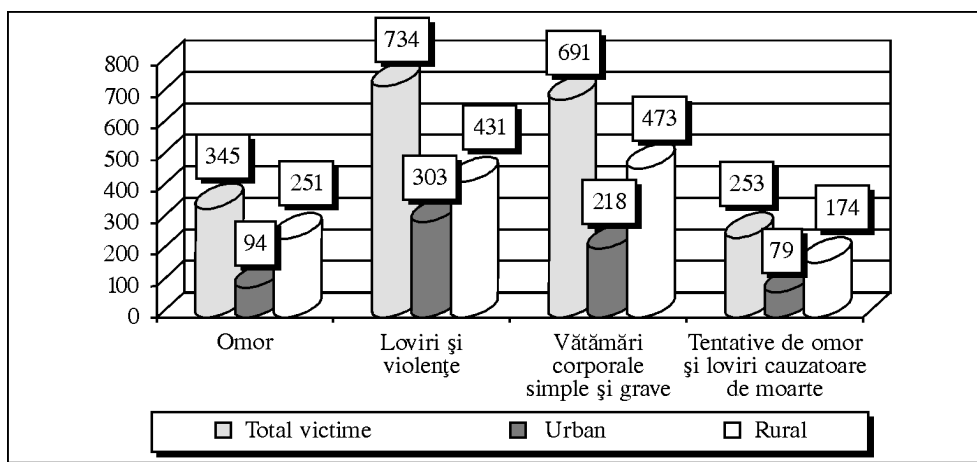

Fig. 13. Ponderea victimelor delictelor cu violență în mediul intrafamiliar în funcție de natura delictului și mediul de rezidență, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

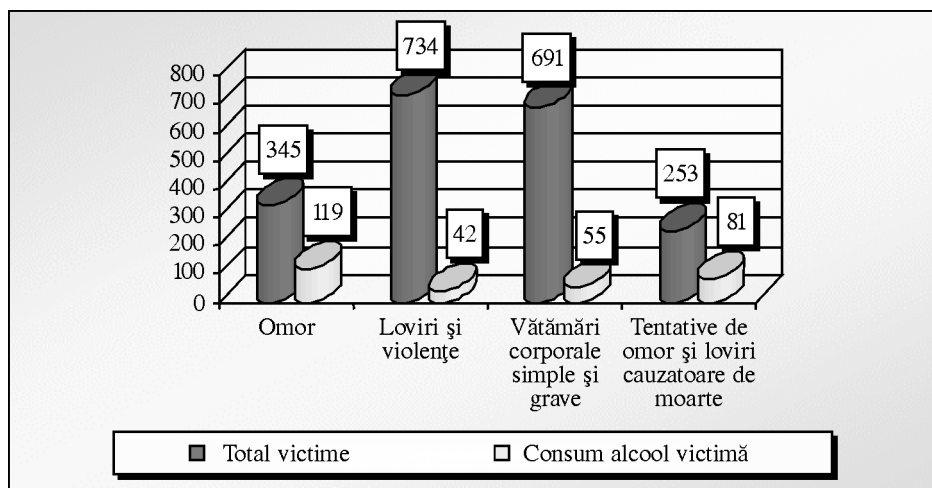

Fig. 14. Ponderea victimelor delictelor cu violență în mediul intrafamiliar în funcție de natura delictului și implicare în consum de alcool, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

urban). Această distribuție a victimelor delictelor cu violență din mediul familial relevă, încă o dată, faptul că, în prezent, mediul rural devine tot mai „crimino-gen”, comparativ cu cel urban, și că în interiorul familiei din rural există și se declanșează cu mult mai multe violențe și agresiuni, rezultate cu victime umane, decât cele care se produc în cadrul familiei din urban.

Un indicator la fel de relevant privind evoluția victimelor delictelor cu violență în mediul familial este reprezentat de consumul de alcool de către victimă, înaintea sau în timpul producerii acțiunii violente, singură sau împreună cu agresorul, ceea ce a constituit o condiție favorizantă în producerea violenței sau a declanșării actului violent (figura 14).

În ansamblul victimelor acestor delictelor cu violență produse în mediul familial, aproximativ 15,5% dintre victime au consumat alcool singure sau împreună cu agresorul, alcoolul fiind însă mult mai prezent în cazul victimelor de omor, care într-o proporție de 34,4% au consumat alcool, și de tentativă de omor și loviri

cauzatoare de moarte, în care 32,0% dintre victime au consumat alcool.

Dinamica minorilor victime ale delictelor cu violență în afara mediului familial

Creșterea violenței îndreptată asupra copilului și tânărului reprezintă una dintre problemele sociale grave cu care se confruntă societatea românească, statisticile evidențiind tot mai multe cazuri de copii victime ale unor acte de violență și agresiune îndreptate asupra lor. Conform statisticilor organelor de poliție, în perioada analizată (1.01.2002-30.06.2004), aproximativ 12 000 de minori au devenit victime ale diverselor delictelor săvârșite împotriva lor, dintre care 3 822 de minori au suferit prejudicii fizice și psihice în urma unor delictelor de violență dintre cele mai grave (figura 15).

Dacă în ansamblul victimelor unor infracțiuni săvârșite în perioada analizată ponderea minorilor victime este de aproximativ 6,5%, ea se ridică la 31,8% în

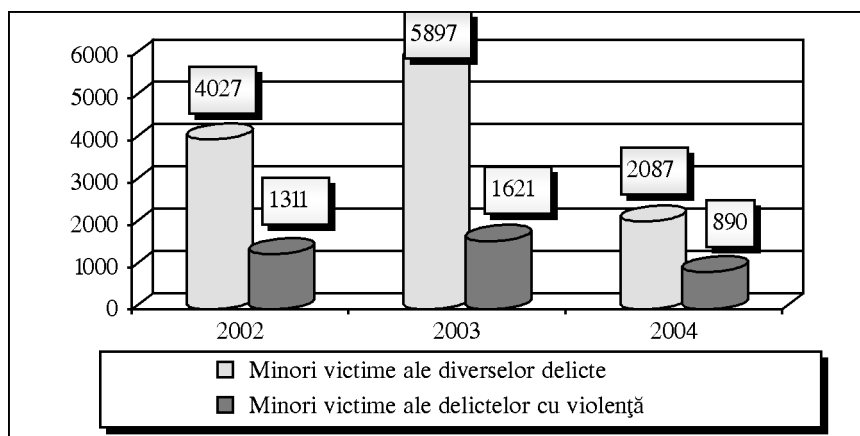

Fig. 15. Ponderea minorilor victime ale delictelor cu violență în totalul minorilor victime ale diverselor delictelor, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

privința minorilor care au devenit victime în urma unor delictelor cu violență, ceea ce relevă creșterea sensibilă a actelor și faptelor de violență îndreptate împotriva lor – practic, una din trei victime ale unor delictelor cu violență este minoră.

Pe categorii de vârstă, marea majoritate a minorilor victimizați în urma delictelor cu violență aveau vârsta cuprinsă între 14 și 17 ani (77,9%), în timp ce minorii victime ale aceluiași delictelor violente care aveau vârsta sub 14 ani au reprezentat 22,1% din totalul minorilor victimizați (figura 16).

Mai relevantă este analiza dinamicii minorilor victime ale delictelor cu violență în funcție de natura delictului comis, care atestă faptul că minorii victime au fost ținta, în primul rând, a unor delictelor de tâlhărie, viol, vătămări corporale simple și grave, loviri și violențe și mai puțin a unor omoruri și tentative de omor sau loviri cauzatoare de moarte (figura 17).

Peste o treime dintre minori au fost victimele unor delictelor de tâlhărie, în urma unor acte de violență și jaf comise asupra lor de către diverși agresori, în timp ce aproximativ o pătrime au fost victime ale

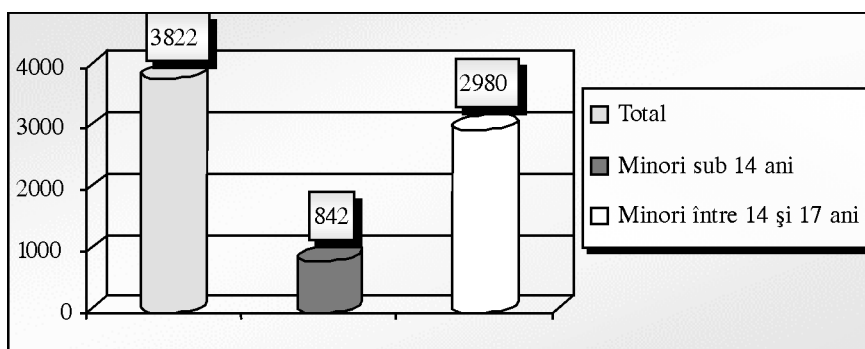

Fig. 16. Ponderea minorilor victime ale delictelor cu violență în funcție de vârstă, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

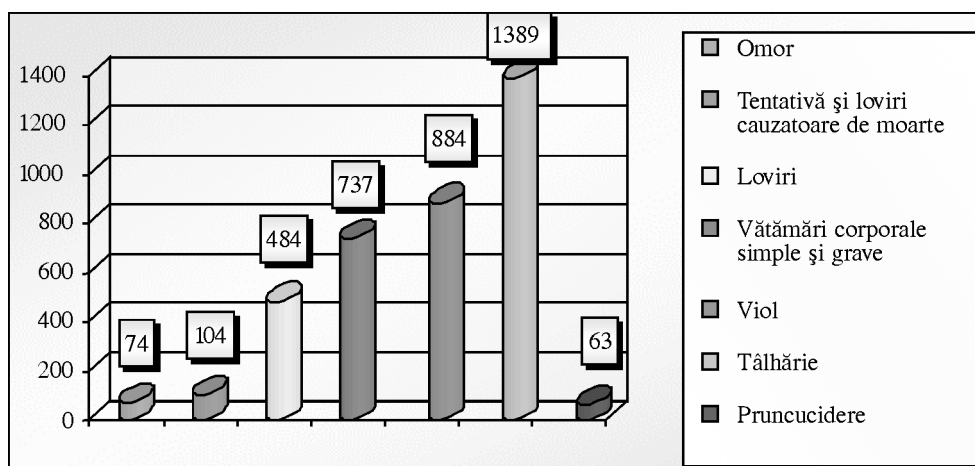

Fig. 17. Ponderea minorilor victime ale delictelor cu violență în funcție de natura delictului comis, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

unor acte de viol. De asemenea, aproximativ o treime dintre minori au devenit victime în urma unor loviri și vătămări corporale simple și grave (12,0% în acte de lovire și 19,0% în vătămări corporale), fiind mai puțin implicați ca victime în delictele de omor (1,9% dintre minori) sau tentativă de omor și loviri cauzatoare de moarte (2,7% dintre minori). Atrage atenția și numărul de minori victime ale unor delict de pruncucidere, a căror pondere se ridică la 1,6% în ansamblul victimelor.

Pe categorii de vârstă, minorii sub 14 ani au fost victime într-o proporție de 55,4% în urma delictelor de omor, reprezentând totalul victimelor (63 de minori) în delictele de pruncucidere, în timp ce minorii între 14 și 17 ani constituie majoritatea victimelor în cazul delictelor de viol (72,0%), tâlhărie (81,8%), loviri (79,5%), tentative de omor și loviri cauzatoare de moarte (74,0%) (figura 18).

Această distribuție a minorilor victime ale actelor de violență relevă, încă o dată, că, în prezent, această categorie de populație nu este suficient protejată de către instituțiile de control social specializat, având în vedere gradul ei de dezvoltare psihică, fizică și morală sensibil mai scăzut în comparație cu alte categorii de populație. Acești minori, victime ale delictelor violente, nu sunt, la rândul lor, educați și socializați corespunzător de către familie, școală, grupuri de prieteni, comunitatea locală, pentru a fi capabili să se apere față de eventualele atacuri și agresiuni săvârșite asupra lor.

Dinamica minorilor victime ale delictelor violente în interiorul familiei

În pofida intensificării sale în perioada de tranziție, violența îndreptată contra copiilor

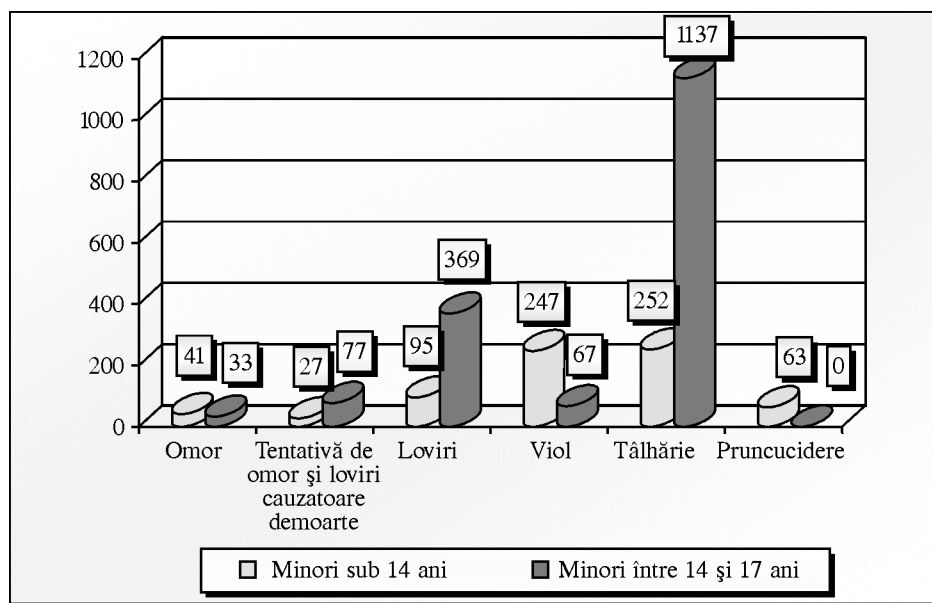

Fig. 18. Ponderea minorilor victime ale delictelor cu violență în funcție de natura delictului comis și vârsta minorilor, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

în familie nu reprezintă un fenomen nou în societatea românească, cercetările întreprinse indicând că el a existat și în perioada regimului totalitar din România, fiind strâns legat de anumite caracteristici structurale ale familiei, printre care modul ei de organizare, relațiile dintre părinți, venitul și statusul ocupațional al părinților, modelele de autoritate parentală etc. În prezent, acest fenomen s-a amplificat simțitor, statisticile evidențiind tot mai multe cazuri în care numeroși minori devin victime ale unor abuzuri, loviri și violențe comise asupra lor chiar de propriii lor părinți sau de alte rude apropiate și, cel mai grav, în urma unor delictelor de omor, vătămări corporale grave, pruncucidere, loviri cauzatoare de moarte sau tentative de omor.

În perioada analizată (1.01.2002-30.06.2004), numărul minorilor victime ale unor delictelor cu violență a cunoscut o creștere continuă, ajungând ca la mijlocul anului 2004 să se înregistreze un număr de 235 de minori victime ale violenței intrafamiliale (figura 19).

Pe ansamblul perioadei analizate, ponderea minorilor victime ale delictelor cu violență comise în mediul familial reprezintă 10,7% în totalul victimelor violenței

domestice, astfel încât din zece victime ale acestui tip de violență una este o persoană minoră.

Dacă avem în vedere numărul de minori victime ale violenței intrafamiliale în funcție de grupa de vârstă, marea majoritate a celor agresați prin delictelor violente comise în interiorul familiei sunt minorii aflați sub vârsta de 14 ani (figura 20).

Având pe ansamblul victimelor violenței domestice ponderea de 57,4%, minorii sub vârsta de 14 ani constituie categoria cu cel mai ridicat grad de vulnerabilitate victimală, comparativ cu ponderea de 42,6% deținută de minorii între 14 și 17 ani.

Analiza dinamicii minorilor victime ale delictelor cu violență în mediul familial în funcție de natura delictului relevă faptul că această categorie de victime este „ținta” principală a delictelor de viol, loviri și alte violențe, omor și vătămări corporale simple și grave (figura 21).

Cea mai mare parte a minorilor victime ale delictelor cu violență comise în mediul familial sunt consecința delictelor de viol (37,4%), urmată de cea a minorilor care au suferit diverse loviri și violențe (25,9%). Atrag atenția și ponderile destul de ridicate ale minorilor victime ale unor delictelor deosebit de grave, cum sunt cele de vătămări

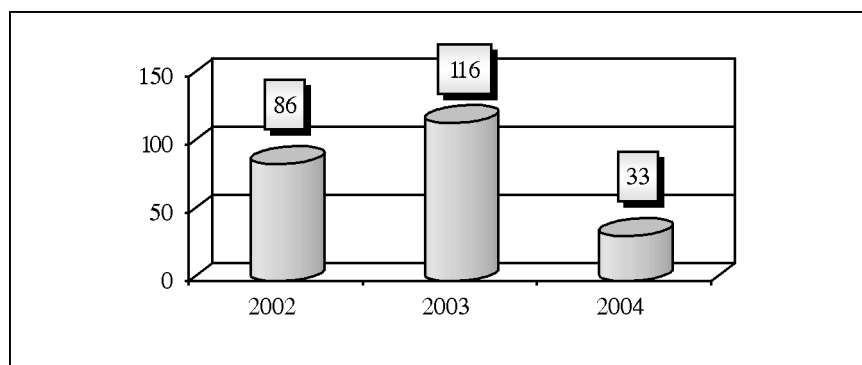

Fig. 19. Dinamica minorilor victime ale delictelor violente comise în mediul familial, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

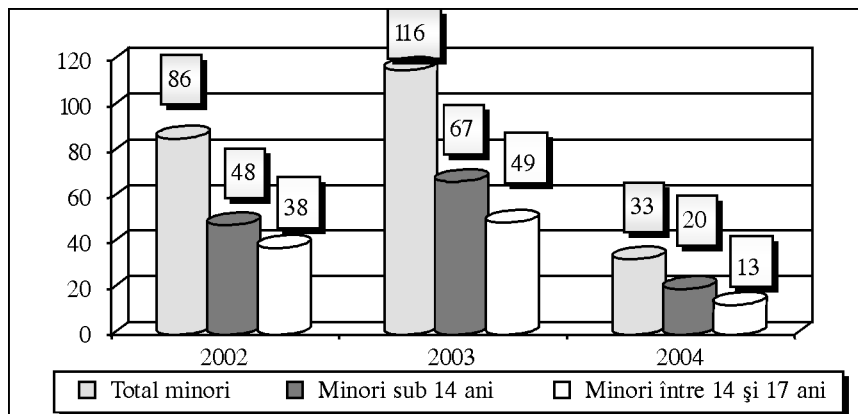

Fig. 20. Dinamica minorilor victime ale delictelor violente comise în mediul familial, în funcție de vârstă, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

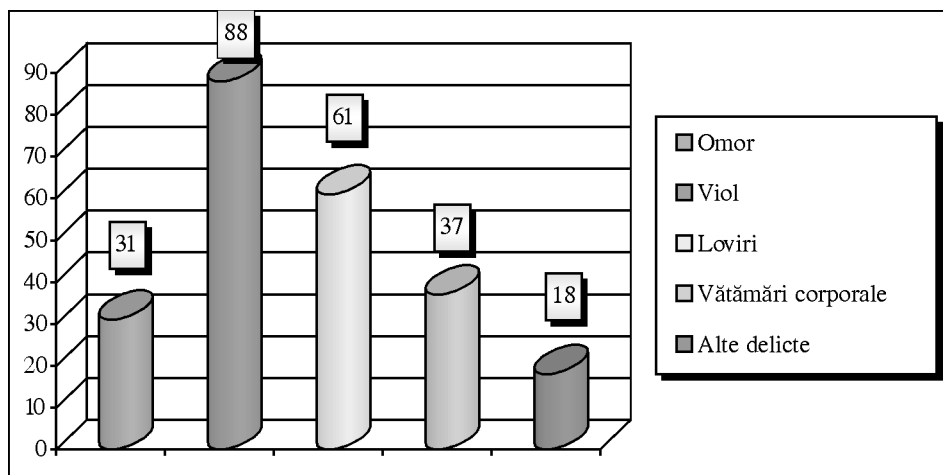

Fig. 21. Dinamica minorilor victime ale delictelor violente comise în mediul familial în funcție de natura delictului comis, în perioada 2002-2004 (Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității)

corporale (15,7% dintre victimele minore) și omor (13,1% dintre victime), ceea ce relevă că, în momentul de față, în multe familii există o puternică încărcătură criminogenă, concretizată prin acte deosebit de grave și violente comise de părinți sau rude asupra propriilor lor copii.

Pe categorii de vârstă și tipuri de delict, minorii victime ale delictelor cu violență

sub vârsta de 14 ani sunt, într-o proporție alarmantă de aproximativ 80,0%, victimele unor omoruri comise chiar în mediul familial și în care sunt implicați, în primul rând, părinții acestora (sau unul din părinți), precum și alte rude apropiate. Aceeași categorie de minori devine principala victimă, într-o proporție de 55,0%, în delictele de lovire și alte violențe, precum și

în cele de viol (46,0% dintre victime), ceea ce atestă, încă o dată, vulnerabilitatea lor victimală ridicată, în comparație cu categoria minorilor cu vârste între 14 și 17 ani, care sunt cu predilecție victime ale violențelor din afara familiei.

Toate aceste date statistice relevă că mult mai grave decât abuzul și maltratarea fizică propriu-zisă ale copiilor sunt actele și delictele violente comise asupra lor în mediul familial și care au drept consecințe uciderea sau vătămarea gravă a minorilor de către părinți sau tutorii lor legali. Între

principalele cauze ale acestor forme de violență gravă desfășurate în interiorul familiei pot fi menționate: condițiile socio-economice precare ale unor familii, diferitele conflicte spontane sau repetate între membrii familiei, multe potențate de consumul de alcool în familie, carențele culturale ale părinților, reproducerea modelelor culturale existente în familia de origine de către părinți, confruntarea cu realitățile dure ale vieții cotidiene, lipsa de afecțiune a părinților față de copii etc.

Bibliografie

- Amza, T. (1998). *Criminologie*. București: Editura Lumina Lex.
- Banciu, D. (1999). *Control social și sancțiuni sociale*. București: Editura Hyperion XXI.
- Butoi, T. (2003). *Criminali în serie. Psihologia crimei*. București: Editura Phobos.
- Butoi, T. et al. (2004). *Victimologie. Curs universitar*. București: Penguin Book.
- Cario, R. și Salas, D. (2001). *Œuvre de justice et victimes*. Paris: L'Harmattan.
- Eibl-Eibesfeld, J. (1995). *Agresivitatea umană*. București: Editura Trei.
- Ferréol, G. și Neculau, A. (2003). *Violența. Aspecte psihosociale*. Iași: Editura Polirom.
- Goffman, E. (2004). *Aziluri. Eseuri despre situația socială a pacienților psihiatrici și a altor categorii de persoane instituționalizate*. Iași: Editura Polirom.
- Kellers, G. (2000). *Pénologie et droit des sanctions pénales*. Liège: Edition juridiques de l'Université de Liège.
- Mitrofan, N., Zdrenghia, V. și Butoi, T. (1992). *Psihologie judiciară*. București: Editura Șansa SRL.
- Rădulescu, S.M. (1999). *Sociologia violenței (intra)familiale*. București: Editura Lumina Lex.
- Rock, P. (1994). *Victimology*. Londra: Dartmouth.
- Voinea, M. și Dumbravă, F. (1999). *Psihosociologie judiciară*. București: Editura Sylvi.
- Zamfir, C. și Zamfir, E. (2000). *Starea societății românești după 10 ani de tranziție*. București: Editura Expert.

Abstract

In Romania, the official police and justice statistics offer few information and data about the intensity of violent crimes and their victims. Only few research projects are trying to explain the causes and motives of crime, as well as the role of the victim in the genesis of crime. This study is trying to focus on the main tendencies in the evolution of violent crimes, on the typology of victims and aggressors in intra and extra familial surrounds, in order to identify solutions to prevent the victimization of persons.

Primit la redacție: ianuarie 2005